

Lífeyrissjóður bænda
Stórhöfða 23
110 Reykjavík

Sími: 563 1300
www.lsb.is
Kt. 670172-0589

**Nefndarsvið Alþingis,
Efnahags- og viðskiptanefnd**

Austurstræti 8-10,
150 Reykjavík

Reykjavík, 20. apríl 2018

**Umsögn Lífeyrissjóðs bænda um 424 mál á 148. löggjafarþingi 2017-2018,
frumvarp til laga um brottfall laga um Lífeyrissjóð bænda, nr. 12/1999.**

Lífeyrissjóður bænda vill ítreka fyrri afstöðu sína og telur ástæðulaust að fella niður lögina að sinni og vísar í því sambandi til fyrri gagna og umsagna sjóðsins þar um, sem fylgja umsókn þessari.

Að öðru leyti vill sjóðurinn ítreka og leggja áherslu á að verði lögina felld úr gildi, ber brýna nauðsyn til að samhliða verði tryggt fjárframlag úr ríkissjóði til þess að mæta skuldbindingu sjóðsins samkvæmt 6. gr. um ævilangan lífeyri, sbr. útreikning tryggingastærðfræðings sjóðsins í fskj. nr. 3. Fram kemur að fjöldi réttihafa er 2093 og útreiknuð skuldbinding vegna ævilangs makalífeyris er 806 milljónir króna.

Afgreiðsla Alþingis árið 1983-1984 (115. mál) á breytingum á lögum um sjóðinn, (4 og 5. mgr. 26. gr.) þegar sett voru inn ævilöng makalífeyrisréttindi til útvaldra, þeirra sem hvorki hafa fengið þau fyrir eigin réttindaávinnslu né fyrir framsal á réttindum hins látna, vekur furðu þar sem þau hafa aldrei verið fjármögnuð með framlagi til sjóðsins.

Verði lögina felld úr gildi, telur stjórn Lífeyrissjóðs bænda að lagastoð skorti fyrir umræddum útgreiðslum makalífeyris til æviloka og sé því nauðsynlegt að mæta þeim með samsvarandi fjárframlagi úr ríkissjóði.

Sértæk útgreiðsla lífeyris, umfram hefðbundinn lífeyri sem viðkomandi hefur áunnið sér, þarf ávallt að hafa lagastoð. Ekki nægir í því sambandi að byggja þann rétt á samþykktum sjóðsins.

Lífeyrissjóður bænda
Stórhöfða 23
110 Reykjavík

Sími: 563 1300
www.lsb.is
Kt. 670172-0589

Loks vill sjóðurinn vekja athygli á að tímafrestur í 3. gr. frumvarpsins til þess að setja sjóðnum nýjar samþykktir er óraunhæfur.

Sjóðurinn hefur sent Fjármálaeftirlitinu erindi þar sem óskað er eftir álitum þess á heimildum sjóðsins til að greiða tiltekin réttindi ævilangs makalífeyris án lagastoðar, sbr. ákvæði 6. gr. laga um sjóðinn.

Telur sjóðurinn ákaflega varhugavert að afgreiða málið áður en afstaða Fjármálaeftirlitsins liggur fyrir.

Erindið til eftirlitsins er hluti fylgiskjala með umsögn þessari.

Virðingarfyllst,

LÍFEYRISSJÓÐUR BÆNDA

Ólafur K. Ólafs
framkvæmdastjóri

Fskj.

1. *Umsögn Lífeyrissjóðs bænda um 666. mál 145. þings, dags. 18. maí 2016.*
2. *Athugasemdir við viðbrögð fjármála- og efnahagsráðuneytis við umsögn Lífeyrissjóðs bænda um 67. mál um brottfall laga nr. 12/1999, dags. 17. febr. 2017.*
3. *Greinargerð Bjarna Guðmundssonar, tryggingastærðfræðings dags. 3. mars 2017 um ákvæði 6. gr. laga nr. 12/1999, sem tilgreind eru 13.6 í samþykktum Lífeyrissjóðs bænda, er mökum sjóðfélaga sem öfluðu réttinda fyrir árið 1984 tryggð sérstök réttindi til æviloka hafi sjóðfélagi ekki skipt réttindum sínum með maka sínum. Fram kemur að fjöldi rétthafa er 2093 og útreiknuð skuldbinding vegna þessa ævilangs lífeyris er 806 milljónir króna.*
4. *Tölvupóstur dags. 18. maí 2017 til efnahags- og viðskiptanefndar þar sem leiðréttar eru rangfærslur í minnisblaði fjármálaráðuneytisins dags. 30. mars 2017.*
5. *Bréf Lífeyrissjóðs bænda til Fjármálaeftirlitsins, dags. 18. apríl 2018.*

Fsk. 1

Nefndarsvið Alþingis,
Efnahags- og viðskiptanefnd,
Austurstræti 8-10,
150 Reykjavík

Reykjavík, 18. maí 2016.

Efni: Umsögn Lífeyrissjóðs bænda um 666. mál á 145. löggjafarþingi 2015-2016, umsagnabeiðni nr. 9527.

Með tölvubréfi, dags. 2. maí sl. barst Lífeyrissjóði bænda (LSB) til umsagnar frumvarp til laga um breytingu á lögum um Lífeyrissjóð bænda, með síðari breytingum.

Í upphafi skal þess getið að það er orðum aukið að frumvarpið um afnám laga um Lífeyrissjóð bænda hafi verið samið í samráði við Lífeyrissjóð bænda eins og tilgreint er í fyrstu málsgrein athugasemda við lagafrumvarpið.

Í bréfi fjármála- og efnahagsráðuneytisins til Lífeyrissjóðs bænda dags. 2. mars 2016 var sjóðnum hins vegar gefinn kostur á að gera athugasemdir við frumvarpsdrög ráðuneytisins um afnám laganna.

Eftirfarandi kom fram í svari stjórnar Lífeyrissjóðs bænda til ráðuneytisins, dags. 11. mars 2016:

"Efni: Varðar lög um Lífeyrissjóð bænda nr. 12/1999.

Með vísan í bréf fjármála- og efnahagsráðuneytisins til Lífeyrissjóðs bænda dags. 2. mars 2016, er barst sjóðnum 7. mars sl., er sjóðnum gefinn kostur á að gera athugasemdir við frumvarpsdrög ráðuneytisins um afnám laga um Lífeyrissjóð bænda nr. 12/1999.

Stjórn sjóðsins var í október 2015 kynnt óformlega áform ráðuneytisins um að leggja fyrir þingið frumvarp um niðurfellingu laganna. Sjóðurinn sendi ráðuneytinu bréf 20. október sl. þar sem óskað var eftir aðkomu að málinu. Stjórn sjóðsins telur það varhugavert að fella lögina úr gildi án þess að allir þættir hafi verið skoðaðir.

Þann 18. febrúar 2016 var á fundi í ráðuneytinu vakin athygli á því að með niðurfellingu laganna væri verið að skerða réttindi tiltekins hóps sjóðfélaga til greiðslna úr sjóðnum, en þar er um að ræða ákvæði 6.

greinar laga nr. 12/1999. Tilvitnuð grein snýst um að vernda réttindi þeirra sjóðfélaga sem voru makar bænda á árunum 1971 til 1983. Á þessum árum var mökum ekki hleypt inn í sjóðinn vegna mótframlagsgreiðslna úr ríkissjóði og gátu þeir því ekki aflað sér réttinda vegna starfa á búi sínu. Í nær öllum tilvikum er um konur að ræða. Á árinu 1984 var mökum hleypt inn í sjóðinn og var bændum og mökum þeirra boðið að skipta á milli sín áður áunnum réttindum árána 1971 - 1983. Sjóðurinn sendi nokkrum sinnum bréf til allra bænda og maka þeirra á árunum 1984 og 1985 með boði um að skipta réttindum. Mjög margir kusu að gera ekkert varðandi málið. Ákvæði 6. greinar er tilkomið vegna þess fjölda sem ekki skipti áður nefndum réttindum á milli sín. Falli bóndi frá, sem aflaði sér réttinda á þessum árum, á maki hans rétt á venjulegum makalífeyri út á öll réttindi bóndans í tvö ár eins og hefðbundið er. Eftir þann tíma á makinn rétt á ævilöngum lífeyri út á helming þeirra réttinda sem bóndinn aflaði á árunum 1971 -1983, hafi réttindunum ekki verið skipt áður á milli hjóna.

Í bréfi fjármála- og efnahagsráðuneytisins til sjóðsins, dags. 2. mars 2016, kemur fram að það sé mat ráðuneytisins að unnt sé að tryggja ákvæði 6. gr. laga nr. 12/1999 með viðhlítandi ákvæðum í samþykktum fyrir sjóðinn enda veitir umrætt ákvæði réttindi umfram þau lágmarksréttindi sem kveðið er á um í ákvæðum laga nr. 129/1997, um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða.

Það er mat stjórnar sjóðsins að **sértæk útgreiðsla lífeyris, umfram hefðbundinn lífeyri sem viðkomandi hefur áunnið sér, þurfi ávallt að hafa lagastoð. Ekki nægi í því sambandi að byggja þann rétt á samþykktum sjóðsins.**

Því ber að gjalda varhug við því að fella lög in úr gildi og þar með fyrrgreind réttindi sem hlýtur að verða að meðhöndla með hliðstæðum hætti og eignarréttindi þegar höfð er í huga forsaga málsins og áralöng lagavernd."

Í ljósi framangreinds telur Lífeyrissjóður bænda mikilvægt að sérlög um sjóðinn verði ekki felld úr gildi heldur þeim aðeins breytt að því er varðar aðkomu ríkissjóðs í lögnum, þ.m.t. um skipun stjórnar og greiðslu mótframlags úr ríkissjóði.

Í því sambandi telur stjórn sjóðsins eðlilegt að skipunartímabil núverandi stjórnar standi óbreytt en breytt skipan stjórnar taki gildi frá og með 1. janúar 2019.

Stjórn leggur til að breytt lög um sjóðinn, sem fylgja hér með í fylgiskjali, feli í sér eftirfarandi efnisatriði, lagagreinar:

1. Um heiti og hlutverk, óbreytt.
2. Um skipan stjórnar verði óbreytt þar til núverandi skipunartímabili ljúki en við taki síðan breytt ákvæði í samþykktum sjóðsins um skipan stjórnar f.o.m. 1. janúar 2019.
3. Um sjóðsaðild. Greininni verði breytt þannig að aðild að sjóðnum verði öllum opin. Jafnframt verði sjóðurinn starfsgreinasjóður bænda.
4. Um iðgjaldsstofn, iðgjald og réttindi fari eftir 3. gr. laga nr. 129/1997, um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða. *Eftirfarandi ákvæði falli út: „Mótframlag skal greitt af sjóðfélaga sé ekki samið um greiðslu þess úr ríkissjóði í búvörusamningi eða með öðrum sambærilegum hætti.“*
5. Um innheimtu, verði að mestu óbreytt, þó verði sjóðfélögum, þeirra sem njóta beingreiðslna, ekki skylt að greiða iðgjaldið með aftekt beingreiðslna, heldur verði það að vali sjóðfélagans.
6. Sérákvæði 6. gr. haldast óbreytt. *Þannig verði sértæk útgreiðsla lífeyris, umfram hefðbundinn lífeyri, sem viðkomandi hefur áunnið sér, tryggð. Slík útgreiðsla þarf alltaf að hafa lagastoð að mati stjórnar sjóðsins.*
7. Um samþykktir, óbreytt.
8. Um réttindatíma þeirra sem eru fæddir 1914 eða fyrr, óbreytt.
9. Um lífeyri, óbreytt.
10. Um grundvallarlaun, óbreytt.
11. Um umsóknir og tilkynningarskyldu, óbreytt.

Virðingarfyllst
f.h. stjórnar Lífeyrissjóðs bænda

Ólafur K. Ólafsson
framkvæmdastjóri

Fskj.

Vinnuskjal dags. 18. maí 2016, tillaga að breytingu laga nr. 12/1999.

Lífeyrissjóður bænda
Stórhöfða 23
110 Reykjavík

Sími: 563 1300
www.lsb.is
Kt. 670172-0589

Nefndarsvið Alþingis,
Efnahags- og viðskiptanefnd,
Austurstræti 8-10,
150 Reykjavík

Fsk. 2

Reykjavík, 17. febrúar 2017.

**Athugasemdir við viðbrögð fjármála- og efnahagsráðuneytis
við umsögn Lífeyrissjóðs bænda um mál nr. 67 um brottfall laga nr. 12/1999.**

Í viðbrögðum fjármála- og efnahagsráðuneytisins, dags. 14. febrúar 2017 **gætir alvarlegs misskilnings** sem nauðsynlegt er að vekja athygli á.

Í athugasemdum ráðuneytisins er meðal annars þetta að finna:

„Í umsögnum stjórnur Lífeyrissjóðsins kemur fram að með niðurfellingu laganna sé verið að skerða réttindi tiltekins hóps sjóðfélaga til greiðslna úr sjóðnum og er í því sambandi vísað til 6. gr. laga um sjóðinn sem kveður á um lífeyri til handa þeim sjóðfélögum sem voru makar bænda á árunum 1971-1983. Stjórn sjóðsins telji því mikilvægt að sérlög gildi áfram um sjóðinn. Líkt og áður hefur komið fram af hálfu ráðuneytisins er það mat þess að í 6. gr. laga um Lífeyrissjóð bænda sé kveðið á um áunnin réttindi sem ekki verða tekin af sjóðfélögum þrátt fyrir að lögin falli úr gildi. Ráðuneytið hefur m.a. í því sambandi vakið athygli á að í núgildandi samþykktum sjóðsins (grein 13.6) sé að finna samsvarandi ákvæði og kveðið er á um í 6. gr. laganna og þar sem umrædd makaréttindi eru tryggð.“

Ákvæði 6. gr. laga um Lífeyrissjóð bænda veitir réttindi umfram þau lágmarksréttindi sem kveðið er á um í lögum nr. 129/1997, um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða, með síðari breytingum. Lög 129/1997 kveða á um þau lágmarksréttindi sem lífeyrissjóðum ber að veita sjóðfélögum og er lífeyrissjóðum ekki heimilt að kveða á um lakari rétt í samþykktum lífeyrissjóða en lögin kveða á um. Lögin girða hins vegar ekki fyrir að í samþykktum lífeyrissjóða sé sjóðfélögum veittur betri réttur en lögin kveða á um. Ráðuneytið fellst því ekki á þau sjónarmið sem fram koma í umsögn stjórnar Lífeyrissjóðs bænda.“

Í 6. gr. laga nr. 12/1999 um Lífeyrissjóð bænda er kveðið á um sértæka útgreiðslu lífeyris, makalífeyri, til eftirlifandi maka sem ekki hafa sjálfir öðlast réttindi til útgreiðslu úr sjóðnum, hvorki fyrir eigin réttindaávinnslu né fyrir framsal á réttindum hins látna maka.

Lífeyrissjóður bænda fullyrðir að sjóðnum væri beinlínis óheimilt að setja einhver þannig "óáunnin" réttindi í samþykktir án lagastoðar. Slík útgreiðsla hlýtur að skerða réttindi annarra sjóðfélaga með áunnin réttindi að tiltölu. Það þýðir m.ö.o. að hver króna greidd á þessum grunni skerðir réttindi hinna sjóðfélaganna að sama skapi, - svo einfalt er það.

Vangaveltum hins háa ráðuneytis um að engu breyti þó lögin falli úr gildi þar sem þessara réttinda hafi notið áður er vísað til föðurhúsanna sem beinlínis röngum. Lögfræðileg léttúð ráðuneytisins í umgengni við lögfræðilegar spurningar sem varða fjölda fólks miklu, sæta óneitanlega furðu. Auðvitað breytir það engu þó áður hafi jafnframt verið fjallað um tilvitnuð réttindi í

samþykktum sjóðsins þar sem réttindin hljóta að falla niður þegar lagastoðinni er kippt undan þeim. Það er vissulega rétt hjá ráðuneytinu að hægt er að veita rýmri rétt til handa sjóðfélaga með samþykktum. Það á hins vegar eingöngu við um réttindi sem deilast á fullgilda sjóðfélaga, þ.e. sjóðfélaga með áunnin réttindi, enda sé þeim viðbótargæðum úthlutað til sjóðfélaga með lögmætum hætti.

Lífeyrissjóðurinn hefur margbent á, að hægt væri að skipa þessu lagaákvæði einhvers staðar annars staðar í löggjöfinni, verði lögin felld óumbeðið niður. Lífeyrissjóðurinn sér hins vegar enga nærtæka lausn blasa við í því sambandi. Eflög nr. 12/1999 verða felld úr gildi skapast bótaskylda hjá ríkissjóði vegna þess tjóns sem viðkomandi greiðsluþegum yrði bakað. Réttindin njóta réttarverndar stjórnarskrár eins og önnur eignarréttindi.

Eitt er í öllu falli víst; hvorki núverandi stjórn né komandi stjórnnum sjóðsins verður stætt á því að úthluta án lagastoðar réttindum út fyrir hóp þeirra greiðsluþega sem byggja rétt sinn á hefðbundinni réttindaávinnslu.

Að síðustu er rétt að áréttta að réttindi þau sem hér er um að tefla eru í raun kvenréttindi, réttindi sem bráðabirgðaákvæði 6. gr. í lögum nr. 12/1999 var ætlað að tryggja. Konurnar unnu á býlunum til jafns við karlana, en var meinuð aðild að lífeyrissjóðnum allt til ársins 1984 vegna mótframlagsgreiðslna úr ríkissjóði. Ákvæði 6. greinar er tilkomið vegna þeirra hjóna sem ekki skiptu réttindum á milli sín fyrir tímabilið 1971-1983 þegar konunum var ekki heimilt að greiða í sjóðinn. Við fráfall bónda, sem aflaði sér réttinda á þessum árum, á kona hans rétt á venjulegum makalífeyri út á öll réttindi bóndans í tvö ár eins og hefðbundið er. Eftir þann tíma á makinn rétt á ævilöngum lífeyri út á helming þeirra réttinda sem bóndinn aflaði á árunum 1971 -1983.

Í dag eru breyttir tímar, sem betur fer, þar sem nú eru bæði hjóna talin bændur í öllu tilliti. Það breytir ekki því að enn er við fortíðardrauga að etja í jafnréttismálum. Margumræddri 6. gr. laga nr. 12/1999 var einmitt ætlað að kveða einn slíkan niður. Því er skorað á hið háa Alþingi að hrinda þessari aðför kontórista í kansellínu og hrapa ekki að neinni lögleysu.

Virðingarfyllst,
f.h. stjórnar Lífeyrissjóðs bænda

Ólafur K. Ólafsson
framkvæmdastjóri

Fsk. 3

Hr. Ólafur K. Ólafsson, framkvæmdastjóri
Lífeyrissjóði bænda

Yfirlit um réttindi maka samkvæmt grein 13.6 í samþykktum sjóðsins

Með ákvæðum greinar 13.6 í samþykktum Lífeyrissjóðs bænda er mökum sjóðfélaga sem öfluðu réttinda fyrir árið 1984 tryggð sérstök réttindi hafi sjóðfélagi ekki skipti réttindum með maka sínum. Þannig segir í grein 13.6:

„Nú andast sjóðfélagi sem orðinn var sjóðfélagi fyrir árslok 1983 og skipti ekki réttindum þeim, er hann átti í sjóðnum í árslok 1983, með maka sínum, og á þá eftirlifandi maki rétt á lífeyri úr sjóðnum að loknum þeim greiðslutíma sem kveðið er á um í gr. 13.2. til æviloka. Slíkur réttur miðast þó einungis við áunnin réttindi í sjóðnum í árslok 1983 án framreiknings.“

Þau réttindi sem þetta getur átt við um eru ekki merkt sérstaklega í réttindabókhaldbók. Í tryggingafræðilegri athugun miðað við lok árs 2015 sem undirritaður vann var mat á þessum réttindum unnið með þeim hætti að fundnir voru allir sjóðfélagar sem höfðu áunnin sér réttindi fyrir árið 1984, og sem ekki áttu maka sem höfðu áunnin sér rétt fyrir þann tíma. Öll réttindi sjóðfélaga í þessum hóp, sem áunnin voru fyrir 1984 voru talin veita rétt samkvæmt grein 13.6 Um eitthvert ofmat er væntanlega að ræða þar sem ekki er víst að hjúskapur hafi staðið allan þann tíma sem réttinda var aflað fyrir 1984.

Fyrir makalífeyrisþega sem fengu greiðslur í lok árs 2015 er skráð í lífeyrisstýringar hvort og þá hvenær makalífeyrir falli niður, og þurfti því ekki að huga sérstaklega að rétti skv. grein 13.6 fyrir þann hóp við gerð tryggingafræðilegrar athugunar.

Hér hefur allur makalífeyrisréttur sem skráður er sem ævilangur verið talinn til réttinda samkvæmt 13.6 enda mun ekki vera um önnur slík réttindi að ræða í sjóðnum. Skuldbindingar og fjöldi rétthafa reiknaðist sem hér segir:

Tryggingafræðileg athugun Lífeyrissjóðs bænda 2015

Skuldbindingar vegna réttar maka skv. gr. 13.6

	Fjöldi	Árlegur réttur maka	Skuldbinding
Makalífeyrisþegar	648	78.814.284	514.814.489
Ellilífeyris- og örorkulífeyrisþegar	682	69.200.815	200.097.340
Sjóðfélagar með geymdan rétt	507	16.778.910	52.046.320
Virkir sjóðfélagar	256	12.193.611	39.383.943
	2093	176.987.620	806.342.091
Allir sem eiga rétt frá því fyrir 1984 og maki á ekki réttindi (með taldir 1267 látnir)	2711	210.608.158	

Virðingarfyllst,

Bjami Guðmundsson, cand.act.
tryggingastærðfræðingur

Fsk. 4

From: "Ólafur K. Ólafsson" <olafur@lsb.is>
Date: Thu, May 18, 2017 at 3:31 PM +0000
Subject: Varðar aths og áriðandi skilaboð vegna frumvarps nr 67 um Lsj bænda
To: "Óli Björn Kárason" <olibjorn@althingi.is>
Cc: "Lilja Alfreðsdóttir" <liljaa@althingi.is>, "Katrín Jakobsdóttir" <katrinja@althingi.is>, "Smári McCarthy" <smarim@althingi.is>, "Jón Steindór Valdimarsson" <jonv@althingi.is>, "Áslaug Arna Sigurbjörnsdóttir" <aslaugs@althingi.is>, "Vilhjálmur Bjarnason" <vilhjalmurb@althingi.is>, "Brynjar Þór Nielsson" <brynjarn@althingi.is>, "Rósa Björk Brynjólfsson" <rosabjork@althingi.is>, "Logi Einarsson" <logie@althingi.is>

Sæll Óli Björn

Hef heyrt að nú eigi að keyra í gegn óbreytt frumvarp um brottfall laga um Lsj bænda, ÞRÁTT FYRIR athugasemdir sem sendar hafa verið efnahags- og viðskiptanefnd, m.a. frá stjórn Lífeyrissjóðs bænda.

1. Athygli vekur að í minnisblaði fjármálaráðuneytisins dags. 30. mars 2017 er hlutum í fortíðinni snúið á haus, meðal annars er því haldið fram að útgreiðslu 294 mkr úr ríkissjóði 2010, sbr. ákvæði um Lífeyrissjóð bænda í samningi 2010 milli sjávarútvegs- og landbúnaðarráðherra og fjármálaráðherra f.h. ríkissjóðs og Blí, hafi verið til að standa straum að skuldbindingum skv. 6. gr. laga nr 12/1999, makalífeyrisgreiðslum, en ekki til að auðvelda aðlögun sjóðfélaga að breyttu fyrirkomulagi mótframlagsgreiðslna eins og segir í tilvísuðum samningi frá árinu 2010. Ríkissjóður hætti greiðslum mótframlags í sjóðinn 2010 og hefur mótframlag verið greitt af sjóðfélögum síðan þá að undanskildu þessum 294 mkr. aukaframlagi.

2. Hér reynir ríkissjóður (fjármálaráðuneytið) að tryggja sig með því að koma með eftir á skýringu að ákvörðuð greiðsla 2010 hafi verið fyrir eitthvað allt annað en til greiðslu mótframlags í sjóðinn. Til uppl. skal þess getið að sjóðurinn ráðstafaði þessum 294 mkr í mótframlagsgreiðslur í sjóðinn 2011 og 2012 skv. samkomulaginu þannig að hvernig má það vera að sjóðurinn eigi að geta notað þessa fjármuni til að standa straum að ævilöngum makalífeyri þeirra sem ekki hafa öðlast réttindi til útgreiðslu úr sjóðnum, hvorki fyrir eigin réttindaávinnslu né fyrir framsal á réttindum hins látna. Þú notar ekki sömu krónuna tvisvar, svo mikið er víst.

2. Ákvörðun Alþingis að setja inn makalífeyrisréttindi ævilöng í lögin um sjóðinn til útvaldra, þeirra sem hvorki hafa fengið þau fyrir eigin réttindaávinnslu né framsal á réttindum hins látna, vekur furðu þar sem hún var ekki fjármögnuð þegar hún var sett í lögin. Skuldbinding vegna þeirra mun því alltaf lenda á ríkinu ef lagastoðin er ekki til staðar.

3. Um leið og lögin eru felld úr gildi, er ekki hægt að mismuna sjóðfélögum. Við erum þá farin að greiða ævilangan lífeyri út á 0 (núll) réttindi og það aðeins til útvaldra, úr sameiginlegum sjóði annarra sem ekki njóta sömu kjara og skerðir það þá þeirra kjör. **Purfum ætíð að gæta jafnræðis gagnvart þeim sem eiga réttindi í sjóðnum.**

4. Lögfræðileg léttúð ráðuneytisins í umgengni við lögfræðilegar spurningar sem varða fjölda fólks miklu, sæta óneitanlega furðu. Auðvitað breytir það engu þó áður hafi jafnframt verið fjallað um tilvitnuð réttindi í samþykktum sjóðsins þar sem réttindin hljóta að falla niður

þegar lagastoðinni er kippt undan þeim. Það er vissulega rétt hjá ráðuneytinu að hægt er að veita rýmri rétt til handa sjóðfélaga með samþykktum. **Það á hins vegar eingöngu við um réttindi sem deilast á fullgilda sjóðfélaga, þ.e. sjóðfélaga með áunnin réttindi, enda sé þeim viðbótargæðum úthlutað til sjóðfélaga með lögmætum hætti.**

5. Í bréfi sínu vísar ráðuneytið í tilvísuð ákvæði hjá Stapa og Lífsj verslunarmanna, og segir þau sambærileg og 6. gr. hjá Lsj bænda, sem er alrangt. Í tilviki Lsj verzlunarmanna og Stapa er um að ræða fullgilda sjóðfélaga með réttindi þar sem réttindin eiga við alla sem uppfylla tiltekin aldursákvæði. Það á svo sannarlega ekki við í tilviki Lífeyrissjóðs bænda eins og fram hefur komið.

6. Fram hefur komið að skuldbinding skv. 6 gr. sé 806 milljónir króna og eigi við 2100 manns. Þetta eru fjármunir og skuldbinding sem stjórn Lífeyrissjóðs bænda hefur ekki heimild til að halda áfram greiðslu á, ef lagastoðinni er kippt undan.

Eitt er í öllu falli víst; hvorki núverandi stjórn né komandi stjórnnum sjóðsins verður stætt á því að úthluta án lagastoðar réttindum út fyrir hóp þeirra greiðsluþega sem byggja rétt sinn á hefðbundinni réttindaávinnslu.

Að síðustu er rétt að áréttta að réttindi þau sem hér er um að tefla eru í raun kvenréttindi, réttindi sem bráðabirgðaákvæði 6. gr. í lögum nr. 12/1999 var ætlað að tryggja. Konurnar unnu á býlunum til jafns við karlana, en var meinuð aðild að lífeyrissjóðnum allt til ársins 1984 vegna mótframlagsgreiðslna úr ríkissjóði. Ákvæði 6. greinar er tilkomið vegna þeirra hjóna sem ekki skiptu réttindum á milli sín fyrir tímabilið 1971-1983 þegar konunum var ekki heimilt að greiða í sjóðinn. Við fráfall bónda, sem aflaði sér réttinda á þessum árum, á kona hans rétt á venjulegum makalífeyri út á öll réttindi bóndans í tvö ár eins og hefðbundið er. Eftir þann tíma á makinn rétt á ævilöngum lífeyri út á helming þeirra réttinda sem bóndinn aflaði á árunum 1971 -1983.

Í dag eru breyttir tímar, sem betur fer, þar sem nú eru bæði hjóna talin bændur í öllu tilliti. Það breytir ekki því að enn er við fortíðardrauga að etja í jafnréttismálum. Margumræddri 6. gr. laga nr. 12/1999 var einmitt ætlað að kveða einn slíkan niður.

Því er skorað á nefndina og Alþingi að hrapa ekki að neinni lögleysu og hafna frumvarpi nr. 67.

Nánari upplýsingar góðfúslega veittar.

Með kveðju / Regards,
Ólafur K. Ólafs
Frankvæmdastjóri / Managing Director

Lífeyrissjóður bænda
Stórhöfða 23
110 Reykjavík

Fsk. 5

Sími: 563 1300
www.lsb.is
Kt. 670172-0589

Fjármálaeftirlitið

Unnur Gunnarsdóttir, forstjóri
Jón Þór Sturluson, aðstoðarforstjóri
Rúnar Guðmundsson,
Gunnar Þór Ásgeirsson,
Jónas Þór Brynjarsson
Katrínartúni 2
105 Reykjavík

Reykjavík, 18. apríl 2018

Beiðni um álit.

Fyrir Alþingi liggur 424. mál um brottfall laga um Lífeyrissjóð bænda, nr. 12/1999. Meðfylgjandi eru umsagnir sjóðsins á fyrri stigum í meðförum Alþingis 2016 og 2017 og sú síðasta dags. 18. apríl 2018, sem er í meðförum efnahags- og viðskiptanefndar.

Í 6. gr. laga nr. 12/1999 um Lífeyrissjóð bænda er kveðið á um sértæka útgreiðslu lífeyris umfram hefðbundinn lífeyri sem viðkomandi hefur áunnið sér, ævilangan makalífeyri til eftirlifandi maka sem ekki hafa sjálfir öðlast réttindi til útgreiðslu úr sjóðnum, hvorki fyrir eigin réttindaávinnslu né fyrir framsal á réttindum hins látna maka. Sjá frekari skýringar í fylgiskjali 1.

Það er mat Lífeyrissjóðs bænda að sjóðnum væri beinlínis óheimilt að setja einhver þannig "óáunnin" réttindi í samþykktir án lagastoðar og úthluta án lagastoðar réttindum út fyrir hóp greiðsluþega sem byggja rétt sinn á hefðbundinni réttindaávinnslu. Slík útgreiðsla hlýtur að skerða réttindi annarra sjóðfélaga með áunnin réttindi að tiltölu.

Lífeyrissjóður bænda
Stórhöfða 23
110 Reykjavík

Sími: 563 1300
www.lsb.is
Kt. 670172-0589

Óskað er eftir afstöðu Fjármálaeftirlitsins hvort sjóðnum sé þá heimilt að greiða án lagastoðar tiltekinn makalífeyri þeim sem hvorki hafa greitt í sjóðinn né notið helmingaskipta gagnvart virkum sjóðfélaga, verði sérlög um sjóðinn felld úr gildi.

Mikilvægt er að afstaða eftirlitsins liggja fyrir eins fljótt og hægt er, þar sem frumvarpið er nú í meðförum þingsins.

Vinsamlega hafið samband ef þörf er frekari upplýsinga.

Virðingarfyllst,

LÍFEYRISSJÓÐUR BÆNDA

Ólafur K. Ólafs
framkvæmdastjóri

Fskj.

1. *Umsögn Lífeyrissjóðs bænda um 666. mál 145. þings, dags. 18. maí 2016.*
2. *Athugasemdir við viðbrögð fjármála- og efnahagsráðuneytis við umsögn Lífeyrissjóðs bænda um 67. mál um brottfall laga nr. 12/1999, dags. 17. febr. 2017.*
3. *Greinargerð Bjarna Guðmundssonar, tryggingastærðfræðings dags. 3. mars 2017 um ákvæði 6. gr. laga nr. 12/1999, sem tilgreind eru 13.6 í samþykktum Lífeyrissjóðs bænda, er mökum sjóðfélaga sem öfluðu réttinda fyrir árið 1984 tryggð sérstök réttindi til æviloka hafi sjóðfélagi ekki skipt réttindum sínum með maka sínum. Fram kemur að fjöldi rétthafa er 2093 og útreiknuð skuldbinding vegna ævilangs makalífeyris er 806 milljónir króna.*
4. *Tölvupóstur dags. 18. maí 2017 til efnahags- og viðskiptanefndar þar sem leiðréttar eru rangfærslur í minnisblaði fjármálaráðuneytisins dags. 30. mars 2017.*
5. *Umsögn Lífeyrissjóðs bænda til efnahags- og viðskiptanefndar, dags. 18. apríl 2018.*